

Folkeoplysningspolitik for Bornholms Regionskommune

Introduktion

Folketinget vedtog den 1. juni 2011 en række ændringer af folkeoplysningsloven. Et centralt punkt i den reviderede lov er, at alle kommuner skal formulere en politik for den folkeoplysende virksomhed i kommunen. Formålet med en folkeoplysningspolitik er, at understøtte folkeoplysningslovens tanker omkring demokratisk forståelse og aktivt medborgerskab baseret på forpligtende fællesskaber.

Folkeoplysningspolitikken for Bornholms Regionskommune er formuleret gennem to temamøder med repræsentanter fra Fritids-, Kultur- og Forebyggelsesudvalget, Folkeoplysningsudvalget, Samråd for Folkeoplysning på Bornholm, Bornholms Idrætsråd og repræsentanter fra Event Bornholm.

Folkeoplysningspolitikken er gældende fra januar 2012 og skal tages op til revision primo 2014.

Vision

Folkeoplysningspolitikken er en overordnet ramme, der sætter vilkårene for og afklarer relationerne mellem de enkelte områder. Det er hensigten, at der er en klar sammenhæng mellem formål, mål, indsatser og resultater.

Den overordnede vision for folkeoplysningen er, at styrke borgernes trivsel i lokalsamfundet samt at fremme folkesundheden med udgangspunkt i følgende begreber:

Kompetencer

Relationer

Anerkendelse

Mestring

Det folkeoplysende arbejde på Bornholm skal med respekt for forskellige holdninger sikre offentlige tilskud m.v. til den frie folkeoplysende virksomhed, der bygger på fællesskab og de enkelte initiativtageres idégrundlag.

Formålet med den folkeoplysende voksenundervisning og foreningsarbejde er at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab og med udgangspunkt i voksenundervisningen at øge deltagernes almene og faglige indsigt og færdigheder, og med udgangspunkt i foreningsaktiviteten og det forpligtende fællesskab at styrke folkeoplysningen.

Sigtet er at styrke den enkeltes evne og lyst til at tage ansvar for eget liv og til at deltage aktivt og engageret i samfundslivet.

De enkelte aktiviteter organisationsform er derfor ikke afgørende, idet der ønskes et frit og varieret udbud af fleksible muligheder. Derfor kan selvorganiserede og andre gruppers aktiviteter i en periode også støttes samtidigt med, at de opfordres til at gå i samarbejde med eksisterende foreninger.

Børn og unge er den primære målgruppe for Bornholms Regionskommunes økonomiske støtte til folkeoplysningen, men Bornholms Regionskommune ønsker generelt at målgruppen for folkeoplysningen er alle borgere på Bornholm. Aktiviteter for voksne støttes derfor også via blandt andet adgang til kommunale lokaler og faciliteter.

Målsætninger for folkeoplysningen på Bornholm

Målene med folkeoplysningen på Bornholm er:

- at styrke lokalsamfundene
- at styrke sundhed og trivsel blandt borgerne
- at understøtte nyskabende aktiviteter
- og motivere til deltagelse og involvering i lokalsamfund og demokrati

Målet skal opnås ved at skabe rammer, der giver lyst til at deltage aktivt i samfundslivet med fokus på frivillighed, forebyggelse, integration og rummelighed. Bornholms Regionskommune afsætter økonomiske midler til at støtte denne udvikling, og målsætningen er, at udviklingen skal ske i tværgående samarbejde og samspil samt gennem dialog og partnerskaber. Folkeoplysningsudvalget udarbejder årlige handleplaner herfor.

Resultaterne af det folkeoplysende arbejde på Bornholm skal være:

- at alle der ønsker at deltage i en aktivitet har mulighed for det
- at de folkeoplysende aktiviteter er inkluderende
- at sammenhængskraften i det bornholmske samfund styrkes via et aktivt fritidsliv, der skaber social kapital og styrker den enkelte borgers netværk og mulighed for et godt og aktivt liv.

Rammer for folkeoplysningen, herunder de fysiske rammer

Folkeoplysningsloven fastsætter de overordnede rammer for folkeoplysningsaktiviteterne på Bornholm. Lokalt fastsætter kommunalbestyrelsen - efter indstilling fra brugere og aktører på området - retningslinjerne for tilskud og anvisning af lokaler til folkeoplysningen.

Brugerinddragelsen sikres via nedsættelse af et Folkeoplysningsudvalg.

Bornholms Regionskommune støtter folkeoplysningen økonomisk via tilskud i henhold til folkeoplysningslovens rammer, via anvisning af kommunale faciliteter og lokaler til folkeoplysende aktiviteter samt via indgåelse af partnerskaber.

Foreningsejede og selvejende faciliteter støttes økonomisk ud fra en målsætning om at skabe lige vilkår og adgang til faciliteter for alle aktiviteter.

Bornholms Regionskommune arbejder for at sikre tidssvarende og gode fysiske rammer for de folkeoplysende aktiviteter og folkeoplysende voksenundervisning, som er tilpasset den generelle udvikling i samfundet.

Bornholms Regionskommune vil på den baggrund arbejde for:

- Tydelig kommunikation af støttemuligheder samt muligheder for udvikling af nye aktiviteter.
- Fokus på nytænkning, udforske og gribe ideer der giver mulighed for etablering af partnerskaber og udvikling af nye aktiviteter og tilbud
- Udvikling af faciliteter så der sikres en optimal udnyttelse og at folkeoplysende aktiviteter medtænkes i den fysiske planlægning i kommunen.
- At understøtte og anerkende af den omfattende frivillige indsats i foreningslivet.
- At unge får mulighed for at deltage i turneringer og aktiviteter udenfor Bornholm.
- At give børn og unge med særlig talent mulighed for at udvikle sig.

Samspil med selvorganiserede grupper, herunder udviklingspulje

Aktiviteterne i folkeoplysende foreninger er fortsat det bærende element for folkeoplysningen i Bornholms Regionskommune. Foreningen er som udgangspunkt det bedste grundlag for at fremme aktivt medborgerskab og demokratiforståelse. Men Bornholms Regionskommune ønsker samtidig at fremme fleksibilitet og variation i de udbudte aktiviteter, hvilket betyder, at der skal være mulighed for at støtte folkeoplysende aktiviteter uanset organisationsform.

Det vil være i overensstemmelse med denne politik at påvirke selvorganiserede aktiviteter i retning af at etablere sig som formelle folkeoplysende foreninger.

Bornholms Regionskommune er åben overfor indgåelse af partnerskaber i projekter, som understøtter folkeoplysningspolitikens overordnede mål og visioner.

Bornholms Regionskommune skal sikre, at der til stadighed findes puljer, der kan søges til opfyldelse af de overordnede målsætninger i folkeoplysningspolitikken.

Midlerne kan være fordelt på flere puljer – Aktuelt findes der følgende puljer:

- Forebyggelsespulje
- Lokalpulje
- Start- og udviklingspulje
- Breddeidrætspulje

Antallet af puljer og deres formålsmæssige sammensætning er dynamisk og kan derfor ændres løbende. Bornholms Regionskommune skal dog sikre, at der altid er puljer, som kan søges af såvel etablerede folkeoplysende foreninger som selvorganiserede grupper.

Samspil mellem den folkeoplysende virksomhed og øvrige politikområder

Det folkeoplysende arbejde på Bornholm har relationer til en lang række øvrige fag- og politikområder. Det er målet med denne politik at understøtte tværgående samarbejde og samspil i hele kommunen, så

politikker og strategier spiller sammen og trækker i samme retning.

Relationerne til øvrige politikområder kan grupperes i tre hovedområder:

1. **Underlagte politikker og regler**, som skal leve op til målene og udfylde rammerne i folkeoplysningspolitikken.
Det handler især om idrætspolitik, kulturpolitik, bibliotekspolitik, tilskudsregler til folkeoplysende aktiviteter samt regler for anvisning af lokaler.
 - a. Bornholms Regionskommune skal sikre, at disse politikker lever op til og udfylder målene i folkeoplysningspolitikken.
 - b. Formuleringen af disse politikker og regler skal ske via brugerinddragelse.
 - c. Det er et grundprincip i folkeoplysningen, at aktiviteterne skal være åbne og at deltagerne skal bidrage økonomisk til aktiviteten, for at der kan opnås tilskud fra kommunen. Tilskudsreglerne skal sikre, at der i særlige tilfælde kan etableres lukkede hold og aktiviteter, hvor der ikke stilles krav om deltagerbetaling.

2. **Nært relaterede politikområder**, som ikke er direkte påvirket af folkeoplysningspolitikken. Disse politikområder har en række fælles berøringsflader eller målsætninger med det folkeoplysende arbejde.
Det gælder f.eks. politikken for borgerinddragelse, forebyggelses-, børne-, handicap-, rusmiddel- og ungepolitikkerne.
 - a. Bornholms Regionskommune skal koordinere tværgående politikområder, så der samarbejdes frem mod klare fælles mål.
 - b. Samspillet med relaterede politikområder skal styrkes, så der skabes større fælles forståelse for indsatserne på tværs af fagområder.

3. **Overordnede politikområder**, som ikke er påvirket af folkeoplysningspolitikken, men som til gengæld udstikker overordnede rammer, strategier og mål, som folkeoplysningspolitikken skal bidrage til at opfylde.
Det gælder f.eks. den regionale udviklingsplan, kommuneplanen, kommunalbestyrelsens mål samt kommunens strategier om branding, turisme og erhvervsudvikling m.v.
Det er Bornholms Regionskommunes udgangspunkt, at folkeoplysende aktiviteter har så stor kulturel og social værdi i sig selv, og at folkeoplysningen ikke blot skal være et redskab for andre politikområder. Samtidig er der en række politikker og strategier, hvor de folkeoplysende aktiviteter indirekte kan bidrage til opfyldelsen
 - a. Bornholms Regionskommune skal arbejde for, at det folkeoplysende arbejde bidrager til at opfylde kommunens overordnede mål og strategier.
 - b. Frivillighed er et bærende element i foreningslivet, hvilket skal respekteres, men det forhindrer ikke, at Bornholms Regionskommune stiller krav eller indgår partnerskaber med særlig støtte til projekter, der understøtter kommunens prioriterede mål.

Afgrænsning i forhold til konkurrerende aktiviteter

I et moderne samfund, kan det være svært at se forskel på folkeoplysende aktiviteter og aktiviteter uden for det folkeoplysende område. Kommercielt og privat – såvel som i kommunale institutioner - finder der

f.eks. motions-, fitness-, oplysnings- og uddannelsesvirksomhed sted, som kan betragtes som konkurrerende med de klassiske folkeoplysende foreningers aktiviteter. Tilsvarende findes der også en vis konkurrence sted indenfor folkeoplysningen, hvor aktiviteter, der umiddelbart ligner hinanden, kan udbydes på forskellige vilkår.

Det er Bornholms Regionskommunes opfattelse, at disse mange aktiviteter skal ses som supplement til hinanden frem for konkurrerende aktiviteter. Det er i den forbindelse væsentligt, at sikre, at konkurrencen er fair, og at ens aktiviteter så vidt muligt udbydes på ens vilkår med respekt for et ønske om mangfoldighed i udbuddet af aktiviteter

Den fremtidige brugerinddragelse

Bornholms Regionskommune vil sikre borger- og brugerinddragelse som et bærende element i folkeoplysningen. Derfor nedsættes der et Folkeoplysningsudvalg som sammensættes bredt af repræsentanter for brugere og aktører indenfor folkeoplysningsområdet.

Folkeoplysningsudvalgets sammensætning og kompetence fastsættes i en vedtægt for udvalget.

Folkeoplysningsudvalget betragtes som en del af kommunens forvaltning og får kompetence til at træffe endelige afgørelser i henhold til Folkeoplysningslovens bestemmelser.

Det nuværende Folkeoplysningsudvalg, der er udpeget for perioden 2010 – 2013 fungerer indtil udløbet af valgperioden med de hidtil uddelegerede kompetencer – med mindre Kommunalbestyrelsen i mellemtiden træffer andre beslutninger.

Inden valgperiodens udløb skal det nuværende folkeoplysningsudvalg fremsætte forslag til ny vedtægt, der fastlægger udvalgets sammensætning og kompetencer efter den nye lov. Forslaget skal godkendes af kommunalbestyrelsen.

Godkendt af kommunalbestyrelsen: 26. april 2012